

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 24. januarja 2012 *

„Socialna politika — Direktiva 2003/88/ES — Člen 7 — Pravica do plačanega letnega dopusta — Pogoji za pridobitev pravice, ki ga nalaga nacionalna ureditev — Odsotnost delavca — Trajanje pravice do dopusta glede na naravo odsotnosti — Nacionalna ureditev, ki je v nasprotju z Direktivo 2003/88 — Vloga nacionalnega sodišča“

V zadevi C-282/10,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Cour de cassation (Francija) z odločbo z dne 2. junija 2010, ki je prispela na Sodišče 7. junija 2010, v postopku

Maribel Dominguez

proti

Centre informatique du Centre Ouest Atlantique,

Préfet de la région Centre,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts in U. Lohmus, predsedniki senatov, A. Rosas, E. Levits (poročevalec), A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen, T. von Danwitz in A. Arabadžiev, sodniki,

generalna pravobranilka: V. Trstenjak,

sodna tajnica: R. Şereş, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 17. maja 2011,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za M. Dominguez H. Masse-Dessen in V. Lokiec, odvetnika,
- za Centre informatique du Centre Ouest Atlantique D. Célice, odvetnik,
- za francosko vlado G. de Bergues, A. Czubinski in N. Rouam, zastopniki,
- za dansko vlado S. Juul Jørgensen, zastopnik,
- za nizozemsko vlado C. Wissels in M. Noort, zastopnici,
- za Evropsko komisijo M. van Beek in M. Van Hoof, zastopnika,

* Jezik postopka: francoščina.

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 8. septembra 2011

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 7 Direktive 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 381).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med M. Dominguez in njenim delodajalcem, Centre informatique du Centre Ouest Atlantique (v nadaljevanju: CICOA), zaradi zahteve M. Dominguez za neizrabljen plačani letni dopust za obdobje med novembrom 2005 in januarjem 2007 zaradi odsotnosti z dela zaradi nesreče in, podredno, zaradi zahteve za plačilo nadomestila.

Pravni okvir

Ureditev Unije

- 3 Člen 1 Direktive 2003/88 določa:

„Namen in področje uporabe

1. Ta direktiva določa minimalne varnostne in zdravstvene zahteve pri organizaciji delovnega časa.

2. Ta direktiva se nanaša na:

(a) minimalni čas [...] letnega dopusta [...]

[...]“

- 4 Člen 7 te direktive določa:

„Letni dopust

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi vsakemu delavcu zagotovijo pravico do plačanega letnega dopusta najmanj štirih tednov, v skladu s pogoji za upravičenost in dodelitev letnega dopusta, ki jih določa nacionalna zakonodaja in/ali praksa.

2. Minimalnega letnega dopusta ni mogoče nadomestiti z denarnim nadomestilom, razen v primeru prenehanja delovnega razmerja.“

- 5 Člen 15 te direktive določa:

„Ugodnejše določbe

Ta direktiva ne vpliva na pravico držav članic, da uporabljajo ali uvajajo zakone, podzakonske ali upravne akte, ki so ugodnejši za varovanje zdravja in varnosti delavcev, ali da olajšujejo ali dopuščajo izvajanje kolektivnih pogodb ali sporazumov, sklenjenih med socialnimi partnerji, ki so ugodnejši za varovanje zdravja in varnosti delavcev.“

- 6 Člen 17 Direktive 2003/88 določa, da lahko države članice odstopajo od nekaterih določb te direktive. V zvezi s členom 7 navedene direktive ni dopuščeno nobeno odstopanje.

Nacionalna ureditev

- 7 Člen L. 223-2, prvi odstavek, Code du travail (zakonik o delovnih razmerjih) določa:

„Delavec, ki med referenčnim letom dokaže, da je bil pri istem delodajalcu zaposlen v obdobju, ki je enako najmanj enemu mesecu dejanskega dela, ima pravico do dveh delovnih dni in pol dopusta za vsak mesec dela, pri čemer skupno trajanje pripadajočega dopusta ne sme presegati trideset delovnih dni.“

- 8 Člen L. 223-4 Code du travail določa:

„Za določitev trajanja dopusta se za en mesec dejanskega dela štejejo štirje delovni tedni ali štiriindvajset delovnih dni. Obdobja plačanega dopusta, nadomestni počitek, [...] obdobja počitka otročnic, [...] dnevi počitka, pridobljeni zaradi skrajšanja delovnega časa, in obdobja, omejena na neprekinjeno enoletno trajanje, v katerih je izvajanje pogodbe o zaposlitvi prekinjeno zaradi nesreče pri delu ali poklicne bolezni, se štejejo za obdobja dejanskega dela [...]“

- 9 Člen XIV vzorčnih izvedbenih pravil v prilogi k nacionalni kolektivni pogodbi za osebje organov socialne varnosti v četrtem odstavku določa:

„Pravica do letnega dopusta [...] ne nastane v letu, v katerem je prišlo do odsotnosti zaradi bolezni ali dolgotrajne bolezni, zaradi česar je bilo delo prekinjeno dvanajst ali več zaporednih mesecev [...] Pravica znova nastane ob ponovnem začetku opravljanja dela, pri čemer se trajanje dopusta določi sorazmerno s časom dejanskega dela, za katerega še ni bil odobren letni dopust.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 10 Za M. Dominguez, ki je od leta 1987 zaposlena pri CICOA, velja nacionalna kolektivna pogodba za osebje organov socialne varnosti. Zaradi poškodbe na poti od svojega prebivališča do službe, je bila odsotna z dela med 3. novembrom 2005 in 7. januarjem 2007.
- 11 M. Dominguez je zadevo predložila delovnemu sodišču, nato pa Cour d'appel de Limoges (višje sodišče v Limogesu) zaradi pridobitve 22,5 dni plačanega dopusta za to obdobje in, podredno, zaradi plačila nadomestila.
- 12 Ker sta navedeni sodišči zavrnila zahtevek delavke, je M. Dominguez vložila kasacijsko pritožbo. Trdi, da je poškodba na poti na delo nesreča pri delu, za katero velja enaka ureditev kot za nesrečo pri delu. Tako bi na podlagi člena L. 223-4 Code du travail za izračun plačanega dopusta morale biti obdobje prekinitve izvajanja njene pogodbe o zaposlitvi po poškodbi na poti na delo izenačeno s časom dejanskega dela.
- 13 Ob upoštevanju sodne prakse Sodišča v zvezi s členom 7 Direktive 2003/88 je Cour de cassation podvomilo o skladnosti upoštevanih nacionalnih določb s tem členom.
- 14 Cour de cassation je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali je treba člen 7(1) Direktive 2003/88[...] razlagati tako, da nasprotuje nacionalnim določbam ali praksi, v skladu s katerimi je pravica do plačanega letnega dopusta pogojena z najmanj desetimi dnevi (ali enim mesecem) dejanskega dela v referenčnem obdobju?“

2. Če je odgovor pritrdilen, ali člen 7 Direktive 2003/88[...], ki ustvarja posebno obveznost za delodajalca s tem, da delavcu, ki je bil iz zdravstvenih razlogov odsoten eno leto ali več, daje pravico do plačanega dopusta, nacionalnemu sodišču, ki mu je predložen spor med posamezniki, nalaga, da ne uporabi nasprotujoče nacionalne določbe, s katero je v tem primeru nastanek pravice do plačanega letnega dopusta pogojen z najmanj desetimi dnevi dejanskega dela v referenčnem obdobju?
3. Ker člen 7 Direktive 2003/88[...] ne razlikuje med delavci glede na to, ali je njihova odsotnost z dela med referenčnim obdobjem posledica nesreče pri delu, poklicne bolezni, poškodbe na poti na delo oziroma z dela ali nepoklicne bolezni, ali imajo delavci na podlagi tega besedila pravico do enako dolgega plačanega dopusta ne glede na vzrok za njihovo odsotnost iz zdravstvenih razlogov ali pa je treba to besedilo razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da je trajanje plačanega dopusta lahko različno glede na vzrok odsotnosti delavca, saj nacionalno pravo pod nekaterimi pogoji določa daljši plačani letni dopust od minimalnih štirih tednov, določenih z Direktivo [2003/88]?”

Prvo vprašanje

- 15 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 7(1) Direktive 2003/88 razlagati tako, da nasprotuje nacionalnim določbam ali praksi, v skladu s katero je pravica do plačanega letnega dopusta pogojena z najmanj desetimi dnevi ali enim mesecem dejanskega dela v referenčnem obdobju.
- 16 V zvezi s tem je treba spomniti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso treba pravico do plačanega letnega dopusta vsakega delavca šteti za posebej pomembno načelo socialnega prava Unije, od katerega odstopanja niso mogoča in ki ga lahko pristojni nacionalni organi izvajajo samo v mejah, izrecno navedenih v Direktivi Sveta 93/104/ES z dne 23. novembra 1993 o določenih vidikih organizacije delovnega časa (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 2, str. 197), ki je bila kodificirana z Direktivo 2003/88 (glej sodbe z dne 26. junija 2001 v zadevi BECTU, C-173/99, Recueil, str. I-4881, točka 43; z dne 20. januarja 2009 v združenih zadevah Schultz-Hoff in drugi, C-350/06 in C-520/06, ZOdl., str. I-179, točka 22, in z dne 22. novembra 2011 v zadevi KHS, C-214/10, ZOdl., str. I-11757, točka 23).
- 17 Tako je treba Direktivo 93/104 razlagati tako, da državam članicam onemogoča, da bi pravico do plačanega letnega dopusta, ki jo imajo vsi delavci, enostransko omejile s tem, da bi določile pogoj za pridobitev te pravice, zaradi katerega nekateri delavci te pravice ne bi imeli (zgoraj navedena sodba BECTU, točka 52).
- 18 Države članice lahko zagotovo v nacionalni zakonodaji opredelijo pogoje za uresničevanje in uveljavljanje pravice do plačanega letnega dopusta, vendar kljub temu ne morejo določiti nobenega pogoja za pridobitev te pravice (glej zgoraj navedeno sodbo Schultz-Hoff in drugi, točka 46).
- 19 Tako lahko podrobna pravila za uresničevanje in uveljavljanje, ki so potrebna za uveljavitev določb Direktive 93/104, ki je bila kodificirana z Direktivo 2003/88, vsebujejo nekatera odstopanja od pogojev za uresničevanje pravice do plačanega letnega dopusta, vendar ta direktiva državam članicam ne dopušča, da izključijo obstoj pravice, ki je izrecno podeljena vsem delavcem (zgoraj navedeni sodbi BECTU, točka 55, ter Schultz-Hoff in drugi, točka 47).
- 20 Poleg tega, ker Direktiva 2003/88 ne razlikuje med delavci, ki so odsotni z dela, ker so bili v referenčnem obdobju na bolniškem dopustu, in tistimi, ki so v tem obdobju dejansko delali (glej zgoraj navedeno sodbo Schultz-Hoff in drugi, točka 40), je mogoče sklepati, da v zvezi z delavci, ki so na pravilno predpisanem bolniškem dopustu, za pridobitev pravice do plačanega letnega dopusta, ki jo določa ta direktiva za vse delavce, država članica ne more določiti pogoja, da je delavec dejansko delal v referenčnem obdobju, ki ga določi navedena država (zgoraj navedena sodba Schultz-Hoff in drugi, točka 41).

- 21 Iz navedenega je razvidno, da je treba člen 7(1) Direktive 2003/88 razlagati tako, da nasprotuje nacionalnim določbam ali praksi, v skladu s katerimi je pravica do plačanega letnega dopusta pogojena z najmanj desetimi dnevi ali enim mesecem dejanskega dela v referenčnem obdobju.

Drugo vprašanje

- 22 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 7 Direktive 2003/88 razlagati tako, da se v sporu med posamezniki nacionalna določba, ki v nasprotju z navedenim členom 7 določa, da je pravica do plačanega letnega dopusta pogojena z minimalnim dejanskim delom v referenčnem obdobju, ne sme uporabiti.
- 23 Najprej je treba poudariti, da se vprašanje, ali se nacionalna določba v delu, v katerem nasprotuje pravu Unije, ne uporablja, postavlja le, če ni mogoča nobena razlaga, ki je združljiva s to določbo.
- 24 V zvezi s tem so v skladu z ustaljeno sodno prakso nacionalna sodišča pri uporabi nacionalnega prava tega dolžna razlagati, kolikor je mogoče, ob upoštevanju besedila in namena zadevne direktive, da bi se dosegla v njej določeni rezultat in s tem skladnost s členom 288, tretji odstavek, PDEU. Ta obveznost skladne razlage nacionalnega prava je dejansko neločljivo povezana s sistemom PDEU, ker nacionalnim sodiščem omogoča, da v okviru svoje pristojnosti zagotovijo polni učinek prava Unije, kadar odločajo v sporih, ki so jim predloženi (glej zlasti sodbe z dne 5. oktobra 2004 v združenih zadevah Pfeiffer in drugi, od C-397/01 do C-403/01, ZOdl., str. I-8835, točka 114; z dne 23. aprila 2009 v združenih zadevah Angelidaki in drugi, od C-378/07 do C-380/07, ZOdl., str. I-3071, točki 197 in 198, in z dne 19. januarja 2010 v zadevi Küçükdeveci, C-555/07, ZOdl., str. I-365, točka 48).
- 25 To načelo skladne razlage nacionalnega prava ima zagotovo neke meje. Tako je obveznost nacionalnega sodišča, da se pri razlagi in uporabi upoštevnihih pravil nacionalnega prava sklicuje na vsebino direktive, omejena s splošnimi pravnimi načeli in ne more biti podlaga za razlago nacionalnega prava *contra legem* (glej sodbo z dne 15. aprila 2008 v zadevi Impact, C-268/06, ZOdl., str. I-2483, točka 100, in zgoraj navedeno sodbo Angelidaki in drugi, točka 199).
- 26 V zadevi v postopku v glavni stvari predložitveno sodišče meni, da je soočeno s tako mejo. Meni, da člena L. 223-2, prvi odstavek, Code du travail, ki določa, da je pravica do plačanega letnega dopusta pogojena z najmanj enim mesecem dejanskega dela v referenčnem obdobju, ni mogoče razlagati v skladu s členom 7 Direktive 2003/88.
- 27 V zvezi s tem je treba spomniti, da načelo skladne razlage prav tako zahteva, da nacionalna sodišča ob upoštevanju celotnega nacionalnega prava in ob uporabi načinov razlage, ki jih nacionalno pravo priznava, naredijo vse, kar je v njihovi pristojnosti, da bi zagotovila polni učinek zadevne direktive in dosegla rešitev v skladu z njenim ciljem (glej sodbo z dne 4. julija 2006 v zadevi Adeneler in drugi, C-212/04, ZOdl., str. I-6057, točka 111, in zgoraj navedeno sodbo Angelidaki in drugi, točka 200).
- 28 V zadevi v postopku v glavni stvari pa je člen L. 223-4 Code du travail, ki nekatera obdobja odsotnosti z dela šteje za izjemo od zahteve po dejanskem delu v referenčnem obdobju, sestavni del notranjega prava, ki ga morajo nacionalna sodišča upoštevati.
- 29 Če bi namreč nacionalno sodišče člen L. 223-4 Code du travail razlagalo tako, da mora biti obdobje odsotnosti zaradi poškodbe na poti na delo izenačeno z obdobjem odsotnosti zaradi nesreče pri delu, da bi člen 7 Direktive 2003/88 imel polni učinek, to sodišče ne bi bilo soočeno z mejami razlage v skladu s členom L. 223-2 Code du travail, navedenimi v točki 26 te sodbe.
- 30 V zvezi s tem je treba pojasniti, da člen 7 Direktive 2003/88 ne razlikuje med delavci, ki so v referenčnem obdobju odsotni zaradi bolniškega dopusta, in tistimi, ki so v tem času dejansko delali (glej točko 20 te sodbe). Iz tega je mogoče sklepati, da za pridobitev pravice do plačanega letnega

dopusta delavca, ki je v referenčnem obdobju odsoten z dela iz zdravstvenih razlogov, država članica ne more določiti obveznosti, da je delavec dejansko delal v tem obdobju. Tako v skladu s členom 7 Direktive 2003/88 noben delavec, ki je v navedenem referenčnem obdobju na bolniškem dopustu zaradi nesreče, do katere je prišlo na kraju dela ali drugje, ali zaradi bolezni kakršne koli narave ali izvora, ne bo prizadet v svoji pravici do plačanega letnega dopusta najmanj štirih tednov.

- 31 Iz navedenega je razvidno, da mora predložitveno sodišče ob upoštevanju celotnega nacionalnega prava, zlasti člena L. 223-4 Code du travail, in ob uporabi načinov razlage, ki jih nacionalno pravo priznava, da bi zagotovilo polni učinek Direktive 2003/88 in doseglo rešitev v skladu z njenim ciljem, preveriti, ali lahko to pravico razlaga tako, da je odsotnost z dela zaradi poškodbe na poti na delo izenačena z enim od primerov, ki so omenjeni v navedenem členu Code du travail.
- 32 Če taka razlaga ne bo mogoča, bo treba preizkusiti, ali ima člen 7(1) Direktive 2003/88 neposredni učinek in, po potrebi, ali se lahko M. Dominguez sklicuje nanj proti toženima strankama v postopku v glavni stvari, zlasti proti svojemu delodajalcu, CICOA, glede na njuno pravno obliko.
- 33 Glede tega je iz ustaljene sodne prakse Sodišča razvidno, da se lahko posamezniki v vseh primerih, ko se določbe direktive z vidika vsebine izkažejo za nepogojne in dovolj natančne, nanje sklicujejo pred nacionalnimi sodišči zoper državo, če ta v predpisanem roku direktive ni prenesla v nacionalno pravo ali če je ni prenesla pravilno (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo Pfeiffer in drugi, točka 103 in navedena sodna praksa).
- 34 Člen 7 Direktive 2003/88 izpolnjuje ta merila, saj državam članicam z nedvoumnim besedilom nalaga natančno obveznost rezultata, ki ni odvisna od nikakršnega pogoja, kar zadeva uporabo pravila, ki ga navaja, in ki vsem delavcem daje pravico do plačanega letnega dopusta najmanj štirih tednov.
- 35 Čeprav člen 7 Direktive 2003/88 državam članicam prepušča nekaj proste presoje pri sprejemanju pogojev za pridobitev in dodelitev pravice do plačanega letnega dopusta, ki jo določa, to ne vpliva na natančnost in nepogojnost obveznosti, ki jo določa ta člen. V zvezi s tem je treba pripomniti, da člen 7 Direktive 2003/88 ni med določbami, od katerih člen 17 navedene direktive dopušča odstopanje. Ugotoviti je torej mogoče minimalno zaščito, ki jo morajo države članice v vsakem primeru izvajati na podlagi člena 7 (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Pfeiffer in drugi, točka 105).
- 36 Ker člen 7(1) Direktive 2003/88 izpolnjuje pogoje za neposredno učinkovanje, je treba poleg tega ugotoviti, da je CICOA, ki je ena do toženih strank v postopku v glavni stvari in delodajalec M. Dominguez, organ, ki deluje na področju socialne varnosti.
- 37 Res je, da v skladu z ustaljeno sodno prakso direktiva sama za posameznika ne more ustvarjati obveznosti in se torej nanjo kot tako proti njemu ni mogoče sklicevati (glej zlasti sodbe z dne 14. julija 1994 v zadevi Faccini Dori, C-91/92, Recueil, str. I-3325, točka 20; z dne 7. marca 1996 v zadevi El Corte Inglés, C-192/94, Recueil, str. I-1281, točka 15; zgoraj navedeni sodbi Pfeiffer in drugi, točka 108, ter Küçükdeveci, točka 46).
- 38 Spomniti pa je treba, da če se stranke v sporu lahko sklicujejo na direktivo v postopkih proti državi, ne pa proti posamezniku, lahko to storijo ne glede na status, v katerem država deluje, torej kot delodajalec ali javni organ. V obeh primerih je treba namreč preprečiti, da bi imela država koristi od kršitve prava Unije (glej zlasti sodbe z dne 26. februarja 1986 v zadevi Marshall, 152/84, Recueil, str. 723, točka 49; z dne 12. julija 1990 v zadevi Foster in drugi, C-188/89, Recueil, str. I-3313, točka 17, in z dne 14. septembra 2000 v zadevi Collino in Chiappero, C-343/98, Recueil, str. I-6659, točka 22).
- 39 Tako je med subjekti, zoper katere se je mogoče sklicevati na določbe direktive, ki lahko imajo neposredni učinek, organ, ki je, ne glede na pravno obliko, na podlagi akta javnega organa odgovoren, da pod nadzorom slednjega zagotovi storitev javnega pomena, in ki za to razpolaga s posebnimi

pristojnostmi, ki presegajo pristojnosti, ki izhajajo iz običajnih pravil, ki se uporabljajo pri odnosih med posamezniki (glej zlasti zgoraj navedeni sodbi Foster in drugi, točka 20, in Collino in Chiappero, točka 23, ter sodbo z dne 19. aprila 2007 v zadevi Farrell, C-356/05, ZOdl., str. I-3067, točka 40).

40 Nacionalno sodišče je torej pristojno preveriti, ali se je proti CICOA mogoče sklicevati na člen 7(1) Direktive 2003/88.

41 Če bi bil odgovor pritrdilen, bi člen 7 Direktive 2003/88, ki izpolnjuje pogoje za neposredno učinkovanje, povzročil, da nacionalno sodišče ne bi smelo uporabiti nobene nasprotne nacionalne določbe.

42 Če bi bil odgovor nikalen, je treba spomniti, da celo jasne, natančne in nepogojne določbe direktive, ki posameznikom daje pravice ali jim nalaga obveznosti, kot take ni mogoče uporabiti v okviru spora, ki poteka izključno med posamezniki (glej zgoraj navedeno sodbo Pfeiffer in drugi, točka 109).

43 V takem položaju bi se lahko stranka, ki je oškodovana zaradi neskladnosti nacionalnega prava s pravom Unije, za povrnitev morebitne utrpljene škode kljub temu sklicevala na sodno prakso iz sodbe z dne 19. novembra 1991 v združenih zadevah Francovich in drugi (C-6/90 in C-9/90, Recueil, str. I-5357).

44 Zato je treba na drugo vprašanje odgovoriti,

- da mora predložitveno sodišče ob upoštevanju celotnega nacionalnega prava, zlasti člena L. 223-4 Code du travail, in ob uporabi načinov razlage, ki jih nacionalno pravo priznava, da bi zagotovilo polni učinek člena 7 Direktive 2003/88 in doseglo rešitev v skladu z njenim ciljem, preveriti, ali lahko to pravico razlaga tako, da je odsotnost z dela zaradi poškodbe na poti na delo izenačena z enim od primerov, ki so omenjeni v navedenem členu Code du travail;
- če taka razlaga ne bo mogoča, mora nacionalno sodišče preveriti, ali se je ob upoštevanju pravne oblike toženih strank v postopku v glavni stvari proti njima mogoče sklicevati na neposredni učinek člena 7(1) Direktive 2003/88;
- če nacionalno sodišče ne more doseči cilja, ki je določen s členom 7 Direktive 2003/88, se lahko stranka, ki je oškodovana zaradi neskladnosti nacionalnega prava s pravom Unije, za povrnitev morebitne utrpljene škode kljub temu sklicuje na zgoraj navedeno sodbo Francovich in drugi.

Tretje vprašanje

45 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 7 Direktive 2003/88 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni določbi, ki glede na vzrok odsotnosti delavca na bolniškem dopustu določa trajanje plačanega letnega dopusta najmanj štiri tedne, kar je zagotovljeno s to direktivo.

46 V zvezi s tem je treba spomniti, kot je bilo ugotovljeno v točki 30 te sodbe, da člen 7 Direktive 2003/88 ne razlikuje glede na vzrok odsotnosti delavca na pravilno predpisanem bolniškem dopustu, tako da ima vsak delavec, ki je na bolniškem dopustu zaradi nesreče, do katere je prišlo na kraju dela ali drugje, ali zaradi bolezni kakršne koli narave ali izvora, pravico do plačanega letnega dopusta najmanj štirih tednov.

47 Vendar, kot poudarjata generalna pravobranilka v točki 178 sklepnih predlogov in Evropska komisija v pisnih stališčih, ugotovitev iz prejšnje točke ne pomeni, da Direktiva 2003/88 nasprotuje nacionalnim določbam, ki določajo pravico do plačanega letnega dopusta, ki traja več kot štiri tedne in je dodeljen pod pogoji za pridobitev ali dodelitev navedene nacionalne pravice.

- 48 Iz besedila členov 1(1) in (2)(a), 7(1) in 15 Direktive 2003/88 je namreč izrecno razvidno, da je njen cilj zgolj določitev minimalnih varnostnih in zdravstvenih standardov pri organizaciji delovnega časa, pri čemer ne vpliva na pravico držav članic, da uporabljajo nacionalne določbe, ki so ugodnejše za varovanje delavcev.
- 49 Tako lahko države članice določijo, da je pravica do plačanega letnega dopusta, ki jo daje nacionalno pravo, odvisna od vzroka odsotnosti delavca iz zdravstvenih razlogov pod pogojem, da ta dopust traja najmanj štiri tedne, kot je določeno v členu 7 navedene direktive.
- 50 Glede na navedeno je treba člen 7(1) Direktive 2003/88 razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni določbi, ki glede na vzrok odsotnosti delavca na bolniškem dopustu določa trajanje plačanega letnega dopusta najmanj štirih tednov, ki je zagotovljeno s to direktivo.

Stroški

- 51 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. Člen 7(1) Direktive 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa je treba razlagati tako, da nasprotuje določbam ali praksi, v skladu s katero je pravica do plačanega letnega dopusta pogojena z najmanj desetimi dnevi ali enim mesecem dejanskega dela v referenčnem obdobju.
2. Predložitveno sodišče mora ob upoštevanju celotnega nacionalnega prava, zlasti člena L. 223-4 Code du travail, in ob uporabi načinov razlage, ki jih nacionalno pravo priznava, da bi zagotovilo polni učinek člena 7 Direktive 2003/88 in doseglo rešitev v skladu z njenim ciljem, preveriti, ali lahko to pravico razlaga tako, da je odsotnost z dela zaradi poškodbe na poti na delo izenačena z enim od primerov, ki so omenjeni v navedenem členu Code du travail.

Če taka razlaga ne bo mogoča, mora nacionalno sodišče preveriti, ali se je ob upoštevanju pravne oblike toženih strank v postopku v glavni stvari proti njima mogoče sklicevati na neposredni učinek člena 7(1) Direktive 2003/88.

Če nacionalno sodišče ne more doseči cilja, ki je določen s členom 7 Direktive 2003/88, se lahko stranka, ki je oškodovana zaradi neskladnosti nacionalnega prava s pravom Unije, za povrnitev morebitne utrpljene škode kljub temu sklicuje na sodbo z dne 19. novembra 1991 v združenih zadevah Francovich in drugi (C-6/90 in C-9/90).

3. Člen 7(1) Direktive 2003/88 je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni določbi, ki glede na vzrok odsotnosti delavca na bolniškem dopustu določa trajanje plačanega letnega dopusta najmanj štirih tednov, ki je zagotovljeno s to direktivo.

Podpisi